

İMANI DESTEKLEYEN DEĞER: SALİH AMEL

الحمد لله وكفى والصلاة والسلام على سيدنا محمد المصطفى وعلى اله و اصحابه أهل الصدق والصفى

Her sözün başında, kendisine hamd ile başlanan Allah-ü Teâlâya hamd olsun. Risâlet ve nübüvvet sâhibi Hz. Muhammed Mustafâ'ya (s.a.s) salat, âline ve ashâbına ve siz inananlara selâm olsun!

Kıymetli mü'minler, Allah-ü Teâlâ (c.c.) insanı ahsen-i takvim üzere yarattı ve insana akledebilme, düşünebilme, düşüncelerini iradî bir biçimde eyleme dönüştürebilme yani amelle beraber somutlaştırabilme yeteneği verdi. Aslında amel etmek her canlı mâhlukun en temel vasfıdır ancak Yüce Allah (c.c.) halife olarak yarattığı insanın amelini 'amel-i salih' olarak 'salih' sıfatıyla kaydetti. Kur'an-ı Kerim'de zikredilen bu kayıt esasen insanın amellerindeki ölçüyü de bize en özlü biçimde ifade etmektedir. Allah-u Teâlâ'ya kul olmanın merkezinde yer alan iman etme sorumluluğu, insanın bu imtihan dünyasındaki nefes alma nedenidir. Allah-ü Teâlâ, yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de;

"إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ"

“Şüphesiz, iman edip, salih ameller işleyenler var ya; işte onlar halkın en hayırlısıdır.” (Beyyine, 98.7) buyurmakta, salih amel işlemekle sorumlu olan iman edenlerin bu amelleriyle en hayırlılar olduğunu bildirmektedir. Salih kelimesi "faydalı, iyi, doğru ve güzel olan, işe yarar, her türlü bozukluk ve yanlışlıktan arınmış; barışçı, uyumlu" gibi manalara gelmekte olup fasid (bozuk, düzensiz)ve sü' (kötü, çirkin) kelimelerinin karşıtıdır. Salih amel mü'minin imanını destekleyen en önemli ahlaki değerdir. Nitekim birçok ayette salih /salihat kelimesinin amelle birlikte ve çoğunlukla iman kavramının hemen arkasından zikredilmesi, esas itibariyle fiillerin ahlaki mükemmelliğini ifade etmekle birlikte imanla da yakından ilgili olduğunu göstermektedir.

"وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ"

“İman edip salih ameller işleyenlere, kendileri için; içinden ırmaklar akan cennetler olduğunu müjdele.” (Bakara, 2.25)

"وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ..."

"İman edip dünya ve âhirete yararlı işler yapanlara gelince, onları (katımızda) mutlaka iyiler arasına alacağız.”(Ankebut, 29.9)

"وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ"

“İman edip dünya ve âhirete faydalı işler yapanlara gelince, Allah onlara mükâfatlarını eksiksiz verecektir. Allah zalimleri sevmez.”(Âl-i İmrân,3.57)

Yüce Allah, bu ayet-i kerimelerde olduğu gibi, yüze yakın âyette, “iman eden ve salih amel işleyen” buyurarak iman etmekle salih amel işlemeyi yan yana zikretmiştir. Kur'an'ın

bildirdiğine göre, cennete gitmenin olmazsa olmaz şartı imandır. Cennet nimetlerine, ancak Allah'a ve peygamberlerine iman edenler erişecektir. Şüphesiz kişiyi cennete götüren ve cennetteki dereceleri yükselten iman da, kendisine salih amellerin eşlik ettiği imandır. Sa'd b. Ebû Vakkâs (ra), Allah Resûlü'yle ilgili bir anısını şöyle anlatmaktadır:

"أَنَّهُ قَالَ جَاءَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُودُنِي عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ مِنْ وَجَعِ اسْتَدَّ بِي فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ بَلَغَ بِي مِنَ الْوَجَعِ مَا تَرَى وَأَنَا ذُو مَالٍ وَلَا يَرِثُنِي إِلَّا ابْنَةٌ لِي أَفَأَتَصَدَّقُ بِثُلُثِي مَالِي قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « لَا » . فَقُلْتُ فَالْشَّطْرُ قَالَ « لَا » . ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « الثُّلُثُ وَالثُّلُثُ كَثِيرٌ إِنَّكَ أَنْ تَذَرَ وَرَثَتَكَ أَغْنِيَاءَ خَيْرٌ مِنْ أَنْ تَذَرَ هُمْ عَالَةً يَتَكَفَّفُونَ النَّاسَ وَإِنَّكَ لَنْ تُنْفِقَ نَفَقَةً تَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا أُجِرْتَ حَتَّى مَا تَجْعَلُ فِي فِي امْرَأَتِكَ » . قَالَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَأَخْلَفُ بَعْدَ أَصْحَابِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « إِنَّكَ لَنْ تُخْلَفَ فَتَعْمَلَ عَمَلًا صَالِحًا إِلَّا أزدَدَتْ بِهِ دَرَجَةً وَرَفَعَةً وَلَعَلَّكَ أَنْ تُخْلَفَ حَتَّى يَنْتَفِعَ بِكَ أَقْوَامٌ وَيُضِرَّ بِكَ آخَرُونَ اللَّهُمَّ أَمْضِ لِأَصْحَابِي هَجْرَتَهُمْ وَلَا تَرُدَّهُمْ عَلَيَّ أَعْقَابِهِمْ لَكِنِ الْبَائِسُ سَعْدُ ابْنُ حَوْلَةَ يَرِثُنِي لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ مَاتَ بِمَكَّةَ "

“Veda Haccı senesi hastalığının artması üzerine Resûlullah (sav) beni ziyarete gelince ona, 'Yâ Resûlallah! Gördüğün gibi hastalığım çok arttı. Ben mal sahibiyim. Bir kızımdan başka da vârisim yok. Malımın üçte ikisini sadaka olarak verebilir miyim?' dedim. Resûlullah (sav), 'Hayır.' buyurdu. 'Yarısını sadaka olarak verebilir miyim?' dedim. 'Hayır.' buyurdu. Sonra Allah Resûlü (sav), 'Üçte biri olur. Hatta üçte bir bile çoktur. Vârislerini zengin bırakman, insanlara el açan fakirler olarak bırakmandan daha iyidir. Allah'ın rızasını kazanmak için vereceğin her nafaka, hatta hanımının ağzına koyduğun her lokma, sana sevap kazandırır.' buyurdu.

'Yâ Resûlallah! Arkadaşlarım seninle Medine'ye gidecekler. Ben geride mi bırakılacağım?' dedim. Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: 'Sen geride bırakılmayacaksın, daha salih ameller işleyeceksin ve derecen yükselecek. Umulur ki sen hayatta bırakılacaksın ve bazı topluluklar senden yararlanacak, öteki (düşman) topluluklar da senden zarar görecek!' ” Allah'ım! Ashabımın hicretini tamamla, onları gerisin geri çevirme» Fakat bu göçmenler içinde Sa' b. Havle ne kadar zavallıdır, (sonradan Mekke'ye dönmek zorunda kaldı ve orada vefat etti). Resûlullah (s.a.v.) Sa'd'in Mekke'de vefatına üzüldü.” (Muvatta', Vasiyyet, 3)

Salih amel kavramı çok geniş bir mana muhtevasına sahiptir, dinimizde öncelikle Allah-Teâlâ'ya ibadet ve taatte bulunmayı ve Allah'ın(c.c.) kullarının yararına olan faydalı işleri ifade eder. Helâl ve meşru olan her türlü iş, şayet düzgün, sağlam, dürüst yapılıyorsa bu, salih amel olarak nitelenir. Namaz, oruç, zekât, hac gibi ibadetlerin yanında cenaze namazı kılmak, hasta ziyaret etmek, aç ve açıkta olanlara yardımda bulunmak, mü'min kardeşlerimizin dertleriyle dertlenmek gibi birçok iş, salih amel kapsamında sayılabilir. Peygamberimiz (s.a.s) ve güzide ashabının hayatları, bu konuda da bize en güzel örnekleri sunmaktadır. Efendimiz (s.a.v.), Hz. Ebubekir ile arasında geçen bir hadis-i şerifinde, cennete girmenin salih amel işlemekle mümkün olduğunu ifade buyurmuşlardır;

"عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ صَائِمًا قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا . قَالَ فَمَنْ تَبِعَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ جَنَازَةً قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا . قَالَ فَمَنْ أَطْعَمَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ "

مَسْكِينًا قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا . قَالَ فَمَنْ عَادَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ مَرِيضًا قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَنَا . فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا اجْتَمَعَنَ فِي أَمْرِي إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ ."

Ebu Hureyre (r.a) rivayet edildiğine göre Rasûlullah (sav) şöyle buyurdu, “Bugün içinizden kim oruçlu olarak sabahladı?” diye sordu. Orada hazır bulunanlardan Hz. Ebû Bekir, “Ben!”cevabını verdi. Hz. Peygamber (sav), “Bugün içinizden kim bir cenazenin arkasından gitti?” dedi. Yine Ebû Bekir, “Ben!” cevabını verdi. Hz. Peygamber (sav) bu sefer, “Bugün içinizden kim bir fakiri doyurdu?” diye sordu. Ebû Bekir, “Ben!” cevabını verdi. Hz. Peygamber (sav), “Peki, bugün içinizden hanginiz bir hastayı ziyaret etti?” buyurdular. Yine Ebû Bekir, “Ben!” cevabını verdi. Bunun üzerine Resûlullah (sav), “Bu hasletler kimde bulunursa o, mutlaka cennete girer.” buyurdu. (Müslim, Fedâilü’s-sahâbe, 12.)

Kıymetli Müslümanlar! Bu dünya hayatı şüphesiz geçici bir eğlenceden ibarettir. İnsan, malını, mülkünü, evlatlarını kısaca sahip olduğu veya sahip olduğunu zannettiği her şeyini bırakarak ölüm kapısından geçmek zorundadır hatta üzerine sarılan kefen parçası bile ona ait değildir. İnsanın yanında bâki olacak olan ise iman ve işlediği salih amelleridir.

"وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُفَرِّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَىٰ إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ الضَّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ آمِنُونَ"

“Sizi huzurumuza yaklaştıracak olan ne mallarınızdır ne de evlâtlarınız. İman edip salih amel yapanlar müstesna, onlara yaptıklarının kat kat fazlası mükâfat vardır. Onlar (cennet) odalarında güven içindedirler.” (Sebe, 34.37)

İnsanın ahirete uzanan yolculuğundaki yegâne yol arkadaşının amelleri olduğu gerçeğini Efendimiz ’de (s.a.s.) ifade etmişlerdir;

"أَنَّ بِنَ مَالِكٍ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « يَتَّبِعُ الْمَيِّتَ ثَلَاثَةٌ ، فَيَرْجِعُ اثْنَانِ وَيَبْقَى مَعَهُ وَاحِدٌ ، يَتَّبِعُهُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ ، فَيَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ ، وَيَبْقَى عَمَلُهُ "

“Rasûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu: “Üç şey ölüyü (mezara kadar) takip eder; ikisi geri döner, biri kalır. Ailesi, malı ve ameli onu takip eder. Ailesi ve malı geri döner, ameli kalır.” (Buhârî, Rikâk, 42.)

Sonuç olarak Allah'ın rahmeti ve lütfu olmaksızın sadece işlediği iyi ameller sayesinde kulun cennete girmesi mümkün değildir. Fakat müminin, rıza-i ilahiye dâhil olması hususunda umutlarını çoğaltacak, ahirette bedbaht olanlardan olmaya dair kaygılarını azaltacak tek sermayesi iman ve salih amelidir.

KIZILCAHAMAM MÜFTÜLÜĞÜ

